

nit några andra berättarramar, om han undersökt andra medier, exempelvis inriktning mot enskilda personer och deras personliga egenskaper samt ren pseudorapportering. Dessa ramar är och blir dessutom allt mer framträdande i den övergripande politiska journalistiken. Detta är också något, som Ørsten faktiskt finner, när han på sidan 422 framhåller, att det över tid ser ut att finnas en förändring av den transnationella politiska journalistiken, som kan beskrivas som avpolitisering.

Ett intressant kapitel i avhandlingen handlar om EU som daglig praxis. Här uppmärksammas produktionen av nyheter i Bryssel och på hemmaredaktionerna. Journalisterna i Bryssel och hemmaredaktionerna prioriterar delvis olika saker. De senare vill ha ämnen, som redan finns på de danska mediernas dagordning, eller sådant som rör danska förhållanden, medan journalisterna i Bryssel är mest intresserade av det, som sker där, exempelvis EU-kommissionens presskonferenser. Från huvudredaktionen kommer endast två klara signaler om bevakningen av EU: Det ska vara aktuellt, och det ska ha en dansk vinkel.

Sammanfattningsvis diskuterar Ørsten utvecklingen av nyhetsinstitutionernas ideal, normer, regler och rutiner. Här konstaterar han bland annat, att de klassiska "nyhetskriterierna" förefaller mot bakgrund av hans analys också påverka hur EU bevakas. Historierna vinklas allt mer mot identifikation och konflikt, framför allt på hemmaredaktionerna. Detta är intressant, men egentligen föga förvånande. Det, som kallas nyhetskriterier, är i själva verket inget annat än klassisk dramaturgi, där konflikten är central och möjligheterna till identifikation nödvändiga. Nyheter är inte, och kan aldrig vara, spegelbilder av verkligheten, de är däremot berättelser om verkligheten eller gör åtminstone anspråk på att handla om verkligheten. Det är också ur det perspektivet, som forskningen idag försöker förstå nyheternas innehåll och form. Dessutom blir nyhetsrapporteringen allt mer marknadsstyrd och nyheterna berättas allt mer effektivt för att nå sin publik. Konkurrensen på nyhetsmarknaden har ökat i takt med att nya medieformer växt fram. Ju längre denna process går, desto mer tar det dramatiska berättandet över den dominerande nyhetsrapporteringen. EU-nyheterna utgör härvidlag inget undantag.

Mark Ørstens avhandling är sammanfattningsvis ett bidrag till forskningen om journalistik och demokrati. Den transnationella journalistiken har visserligen särdrag, men mitt intryck är, att den ändå starkt påminner om traditionell politisk jour-

nalistik. Genom begreppet "transnationell politisk journalistik" ser emellertid Ørsten delvis gamla mönster ur nya perspektiv. Hans avhandling är en mycket bred och därmed rik bok. Den är dock inte invändningsfri, och några påpekanden har gjorts i denna text. Dessa kunde mångfaldigas. Genom att endast i svepande ordalag uppmärksamma stora teoretiska och journalistiska problem försummar Ørsten djupet.

Håkan Hvitfelt

Professor

Institutionen för journalistik, medier och kommunikation (JMK)

Stockholms universitet

Hanne Bruun:

Daytime talkshows i Danmark

Aarhus: Modtryk, 2004, 173 sider.

Hanne Bruuns nye bog er hendes anden om talkshow-genren og lader sig let læse i forlængelse af den første, hvor fokus var på næranalysen af 'teksten', af selve produktionen. I denne bog ligger fokus på modtageren og på forholdet mellem tekst og modtager i en fænomenologisk receptionsanalyse.

Bogen handler om danske seere, der ser tv-talkshows om dagen. Med udgangspunkt i programmet "Ricki Lake" (vist bl.a. på TV Danmark) diskuteres genrens status, de ting, der skal opfyldes, for at man kan tale om en professionel talkshow-produktion og ikke mindst, hvad seernes behov og forventninger til genren er. Ud fra disse grundparametre bliver det meget tydeligt, at TV Danmarks forsøgsballon med "Det Ny Synnøves" i 1999 var og blev et flop – for kanalen, for seerne og for Synnøve Søe. Bogen giver ikke en egentlig analyse af "Det Ny Synnøves", men programmet inddrages løbende i de interviews, Hanne Bruun fortager med Ricki Lake-seere, så vi får alligevel et klart billede også af "Det Ny Synnøves". Programmet var for dårligt produceret og faldt ved siden af seernes forventninger om at se klare problemer og klare problemløsninger på skærmen. Desuden ramte det en pinlighedstærskel hos mange seere, fordi det både var dansk (og produceret i Jylland tæt på interviewdeltagerne) og dårligt.

Daytime talkshows i Danmark er blevet til som led i forskningsprojektet 'Mediekulturer uden grænser' med professor Stig Hjarvard som leder.

Det mærkes i bogen, der indimellem – i især den første tredjedel – forholder sig meget tæt til en del af Hjarvards publikationer. Men det mærkes også i selve konceptet – og det på den gode måde. Bogen er nemlig klar i sit oplæg om kulturelle globaliseringsprocesser og om, hvorfor det er så vigtigt at analysere netop denne genre og mange forskellige genrer i det hele taget – og ikke bare nyheder og soaps. Genretilhørsforholdet er afgørende for publikums forventningshorisont også i dag, hvor hybridgenrer kappes om pladsen på tv-programfladen, og der er stadig stor forskel på kvinders og mænds, unges og gamles valg af genrer – også på tv.

Hanne Bruun repeterer genrens grundlæggende karakteristika og redegør for, hvorfor kulturel oprindelse alligevel betyder noget for en transnational genre som denne. Sammenligningen mellem en amerikansk og en dansk serie kunne tydeliggøre, hvad den kulturelle oprindelse betyder, men det bliver mere mudret end som så, fordi de to produktioner ikke er af samme kvalitet. Den amerikanske er et professionelt produkt med stor research og iscenesættelse bag – den danske er bare dårligere, og derfor bliver den meget pinlig at følge for en del af de ni unge kvinder, som Hanne Bruun interviewer.

Men før den egentlige receptionsundersøgelse kommer en række metodemæssige overvejelser, hvor Hanne Bruun bekender sig til en sociokognitiv metode (Höijer og andre), fordi den tilbyder et helhedsperspektiv på produktion, tekst og reception. Hanne Bruun mener, at teorien kan styrke selvbevidstheden hos de kvalitative medieanalytikere, men siger selv samtidig, at netop den kvalitative receptionsanalyse har været succesfuld de sidste år – samtidig med at det metodiske forskningsarbejde med at reflektere over og nyudvikle kvalitative metoder fylder mindre. Det er her Hanne Bruuns største fortjeneste ligger. Hun udfylder et hul ved at pege på dette og andre huller.

Når det er sagt, så skal også siges, at anmelderen ikke deler hendes begejstring over Höijers teori, som Hanne Bruun da også selv siger, har for lidt empirisk basis. Jeg finder dele af teorien tør og faktisk mindre velegnet til en genreteoretisk diskussion sammenlignet med traditionelle litterære eller cultural-studies-diskussioner af genretraditioner, -udviklinger og -definitioner.

Men Hanne Bruun kombinerer den sociokognitive medieteorier med en fænomenologisk medieteorier i Paddy Scannells aftapning, hvor man fokuserer på anvendelsen af medietyper og -genrer i en

hverdagslig sammenhæng og på mediebrug som en kommunikationsform, der ligner mellemmenneskelig kommunikation, mere end den adskiller sig fra den. Det giver god mening og god baggrund for den praktisk anvendte metode: to semistrukturerede individuelle interviews hjemme hos i alt ni seere – alle unge kvinder, men fordelt på to forskellige uddannelser: Højere Handelseksamen (HH) og Social- og Sundhedsassistent (SoSu). Alle kvinderne ser ofte eller altid Ricki Lake, og de ser det mest alene – de er 'afhængige' af serien, men ved godt, at talkshows rangerer langt nede på en kanonisk kvalitetsliste. HH-kvinderne forsøger at finde gode grunde til at se talkshows (sprog for eksempel), mens SoSu-kvinderne ikke har samme behov for at bortforklare – kun hvis de synes, at de i det hele taget ser for meget dag-tv. Næsten alle kvinderne ser talkshowet, fordi de interesserer sig for at finde de bagvedliggende årsager til alle de problemer, som folk 'optræder' med. De træner sig i at aflæse og diagnosticere sociale konflikter og problemer. De ser serien, fordi her overskrider mange af deltagerne de normale regler for selskabelig omgang med hinanden og seerne, men de fordømmer både de moralsk renfærdige (utroværdige) og de aggressive. Til gengæld kan de lide oprigtighed – også gråd – og de er glade for studieværten Ricki Lake. Talkshowet bekræfter dem i, at de selv og deres nære omgivelser er sunde, og at de er større eksperter på moralske problemer end de eksperter, der sidder i studiet. Til sammenligning finder de Synnøve og hendes gæster pinlige og dårlige.

Hanne Bruun går en del op i at diskutere forskellen mellem en fakta-kontrakt og så fiktion på tv. Jeg synes, hun overvurderer forskellen. Måske er det mere givende at se på lighederne i de forskellige genrer og deres brug og publikumsappel – som Anne Jerslev for eksempel gør det i *Vi ses på TV* (2004). Til gengæld er Hanne Bruun meto- disk krystalklar – så klar, at hun indimellem kan blive omstændelig, men klarhed er en stor fordel, når man diskuterer metode. Derfor er hendes bog meget anvendelig for de mediestuderende, der selv skal ud i marken, og også mere garvede medieforskere kan have fornøjelse af den, så læs den og brug den.

Karen Klitgaard Povlsen
Lektor, ph.d.

Institut for Informations- og Medievidenskab
Aarhus Universitet